Llingua mandinga

El **mandinga**, **mandenka**, **mandinka**, **malinké** nun ye un únicu idioma, sinón un continuu dialeutal d'África occidental. Na actualidá les fales mandinga falar en distintos países, como Gambia, Guinea, Guinea-Bisáu, Senegal, Malí, Sierra Lleona, Liberia, Burkina Fasu y Costa de Marfil. El mandinga forma parte de la familia llingüística de Níxer-Congu, caña de les llingües mandé, concretamente de les llingües mandé centrales.

Conteníu

Mandinga

Faláu en	Guinea-Bisáu Gambia Senegal Malí Guinea Sierra Lleona Liberia Costa de Marfil Burkina Fasu
Zona	África occidental
Falantes	12-20 millones
Familia	Nixero-congoleña Mandé Mandé central **Mandinga-Vai** **Mandinga-Mokolé** **Mandinga**
	Estatus oficial
Oficial en	En nengún territoriu
Reguláu por	*Nun ta reguláu*
	Códigos
ISO 639-1	*nengún*

Estensión del mandinga

Distintes fales

Ente les fales mandinga atópense les siguientes.

Fales occidentales

- Fales mandinka estremu occidental (Gambia, sur de Senegal y nordeste de Guinea-Bisáu)
- Fales maninga occidentales, incluyendo jasonga y yajanga (este de Senegal y oeste de Mali)
- Fales maninga de Kita, incluyendo'l kagoro y el baguenga (centro-oeste de Malí)

Fales orientales

- Fales maninka orientales, incluyendo la fala de Kankan y de Konya (centru-esti de Guinea)
- Fales maninka de Manden y de Wasolon (este de Guinea y suroeste de Malí)
- Fales bambara centrales (centru-esti de Mali)
- Fales bambara meridionales (sur de Mali)
- yulá vehicular (este de Mali, oeste de Burkina Fasu)
- yulá vehicular de Costa de Marfil (Costa de Marfil)
- yulá de Kong (nordeste de Costa de Marfil)
- Fales en Costa de Marfil, como'l maninka de Woyené, el mauka y el koyaga (noroeste de Costa de Marfil)

Fales Maraka-Dafing

- Fales maraka (sureste de Malí)

- Fales dafing (oeste de Burkina Fasu)
- Bolon

Orixe y espansión de la llingua mandinga

El centru orixinal de la llingua mandenka ye la rexón de Manden, una zona de llombes a veres del ríu Níxer, que s'atopa partida ente los actuales países de Guinea-Conakri y Malí. Esta llingua esperimentó una considerable espansión gracies al poder del Imperiu de Manden, mandenka o de Malí, dende'l S. XIII. Manden yera pronunciáu Mali polos fulbe, y mandenka, malinke.

Variación de les fales mandingas

El mandenka ye una llingua eminentemente oral, esto ye, ensin tradición escrita. Les diferencies fundamentales ente les fales tán nos soníos consonánticos, soníos vocálicos, na sintaxis (formación de frases) y en menor midida nel léxicu (vocabulariu). Amás de les diferencies debíes a la diversidá xeográfica y a la evolución de la llingua, otres diferencies deber a la situación xeopolítica: un falante d'un país colonizáu per Francia va utilizar términos emprestaos del francés, ente qu'otru d'un país colonizáu polos británicu van faer lo mesmo coles pallabres d'orixe inglés: Ej. liburu (<fr. livre) = buku (<ing. book) = kitabu (<ár. kitab) = ciguáu, kafa (<manden) Otres llingües, como'l grupu mokolé (mogofin, koranko, lele y kakabe), el jogo, el vai y el kono, nun son mandenkakan puramente, pero son bien próximes.

Alfabetos

Anque nun tien una llarga tradición como llingua escrita, hai exemplos d'escritura con calteres árabes. Anguaño utilízase la escritura col alfabetu n'ko y sobremanera l'alfabetu llatín con calteres especiales.

Enllaces esternos

- Consulta la edición de Wikipedia **en llingua mandinga**.
- Bambara (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=bam) nel *Ethnologue*.
- http://nkoinstitute.com/, dedicada al espardimientu del N'Ko, n'inglés.
- Páxina sobre'l N'ko (http://www.omniglot.com/writing/nko.htm) en Omniglot, n'inglés.

Control d'autoridaes	**Proyeutos Wikimedia** · Datos: Q33678 · Multimedia: Mandinka language (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Mandinka_language)
	Identificadores · GND: 4168716-4 (https://d-nb.info/gnd/4168716-4) · LCCN: sh85080443 (https://id.loc.gov/authorities/sh85080443) · SUDOC: 118420380 (https://www.idref.fr/118420380)